Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація - "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку: (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку: (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 36. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 14-го ЛЮТОГО 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 14, 1980 No. 36. VOL. LXXXVII.

ДВА ДЕСЯТКИ КРАЙОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ОПРОКИДУЄ РЕЗОЛЮЦІЮ КРАЙОВОЇ РАДИ УККА, ЗАКЛИКАЄ ГРОМАДУ ДО ГАРМОНІЙНОЇ СПІВПРАЦІ

Ню Йорк. — Два десятки українських крайових організацій — точніше 17, які є членами Українського Конгресового Комітету Америки — схвалили „Становище до подій УККА", в якому опрокидують оспорювану резолюцію Крайової Ради УККА з 15-го грудня в справі „політичної концепції" ген. Петра Григоренка та з відмовою підтримки для очолюваного ним Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи, як також резолюції з вимогою резиґнації п. Миколи Павлюка з посту президента СКВУ і відкликання п. Івана Олексина з посту представника УККА в СКВУ і передачі обов'язків такого представника п. Володимирові Мазурові. У „Становищі" сказано, що „усі три згадані резолюції не можна вважати дійсними" тому, що вони є „шкідливі для УККА, для української громади в ЗСА і у вільному світі, а в першу чергу для українського народу" та ще й тому, „що процедура, за якою їх схвалено, була протизаконною..." (Повний текст цього „Становища" надрукований на іншому місці в цьому числі „Свободи").

„Становище", про яке мова, є результатом громадської наради, яка відбулася тут у приміщеннях УНДому в неділю, 3-го лютого ц.р.

Громадські наради були заініційовані п. Романом Данилюком в імені чотирьох комбатантських організацій: Об'єднання Бувших Вояків Українських Армій, Братства Колишніх Вояків І-ої Української Дивізії УНА, Об'єднання Колишніх Вояків УПА, й Координаційного Комітету Українських і Американсько-Українських Ветеранів в Ню Йорку.

Наради відкрив п. Роман Данилюк, інформуючи про їх причину і мету: обговорити рішення Крайової Ради УККА з 15-го грудня 1979 року. Він уважає, що постанови Крайової Ради УККА захитали престиж найвищої української громадської установи в Америці, якою є Український Конгресовий Комітет.

Для переведення нарад обрано Президію в складі: д-р Роман Барановський — голова і Ніна Самокиш — секретар.

Після обговорення справи та дискусії, в яких учасники нарад опрокинули рішення Крайової Ради УККА, обрали резолюційну Комісію в складі: д-р Р. Барановський, Р. Данилюк і мґр Р. Ільницький, доручивши цій комісії виготовити резолюції, узгіднити їх з громадськими організаціями та подати до преси й Екзекутиви УККА.

Флора МекДоналд — міністер закордонних справ Канади промовляла на бенкеті Проголошення Української Державности

Вінніпеґ, Канада (КУК). — На запрошення Відділу КУК у Торонто під головуванням д-ра О.Г. Рудзіка 25-го січня в Роял-Йорк готелі в Торонто головну промову на бенкеті Проголошення Української Державности виголосила достойна Флора МекДоналд, міністер закордонних справ Канади.

Нав'язуючи до інвазії совєтських військ у Афганістані, пані Ф. МекДоналд підкреслила, що Україна була однією з перших жертв територіяльної експансії совєтської імперії, і ствердила беззастережне становище Канади й інших країн вільного світу проти того чергового акту агресії Совєтського Союзу для здійснення ідеї колишньої Росії здобути доступ до південних водних шляхів світу.

Під час бенкету промовляли д-р О. Сокольський у заступстві перешкодженого через хворобу д-ра О. Рудзіка, представники трьох політичних партій у Торонті, пані М. Шкамбара, яка представила дост. Флору МекДоналд, І. Борачок і Леся Шимко, яка подякувала головному промовцеві. Молитву провели: преосв. Владика Ізидор від УКЦеркви і преосв. Владика Миколай від УГПЦеркви. Обов'язки господаря бенкету виконував з великим досвідом Яр. Білак з Гамілтону.

Свято Соборности і Незалежности України в Картерет, Н. Дж.

Посадник міста Картерету Іван В. Томчук підписує Проклямацію та проголошує день 22-го січня 1980 року Днем Української Незалежности.

Проклямацію підписано в присутності української делеґації в складі якої були (зліва направо): Іван Рачинський, А. Шелаґ. С. Сінгура, А. Трух, І. Васічко, Е. Федак, архимандрит о.В.Поспішіль — парох української католицької церкви, Архиєпископом Марко — від української православної церкви, А. Лешик, В. Янів — голова УККА і Я. Зубенко.

Картерет, Н. Дж. (В.М.). — Заходом місцевого Відділу УККА 18 січня українська громада в Картерет відсвяткувала річницю української Незалежности.

В той день у присутності представників українських місцевих організацій посадник Картерету Іван В. Томчук підписав Проклямацію, проголошуючи день 22-го січня Українським Днем.

Окремі члени громади взяли участь 21-го січня в урочистості в Трентоні, де губернатор нашого стейту підписав також Проклямацію Дня Української Державности.

У вівторок 22-го вранці зібралася поважна кількість українських громадян з нагоди піднесення українського прапора на щоглу перед ратушею міста. Присутні при піднесенні прапорів співали гимн американський і український. Слово про 22-гі Січні тоді сказав Василь Матлаґа.

Свято Січневих роковин завершено в неділю 27-го січня відправленням Богослужень у церквах обох віровизнань вранці та Святковою академією в залі Українського Американського Горожанського Клюбу ввечорі.

Правили Богослуження Архиєпископ УПЦ Владика Марко та, заступаючи відсутнього отця пароха архимандрита В. Поспішіля, місіонар о. Кирило Дроздяк.

Стійку під час Богослужень з прапорами тримали

(Закінчення на стор. 3)

РУЙНУЮТЬ ІНСТИТУЦІЇ ХРИСТИЯН В ІЗРАЇЛІ

Єрусалим, Ізраїль. — Це святе місто для трьох релігій: мусулманської, жидівської і християнської, в останніх трьох місяцях бачило найбільш брутальні напади на християнськи інституції і святині, „переведені, — за словами посадника Єрусалиму Тедді Колека, — жидівськими екстремістами", — інформує в обширній статті спеціяльний кореспондент „Ню Йорк Таймс-у" Дейвід Шіплер у числі з 31-го січня ц. р.

Ці безчинства, хоч маленької, проте дошкульної банди зелотів-дозорців (vigilantes) настільки неприємні для міської управи Єрусалиму, що посадник звертався вже двічі з закликом до прем'єра Ізраїлю Менахема Беґіна, щоб цей жидівський лідер виступив публічно зі засудом таких вандальських вчинків деяких ізраїльських громадян та наказав вжити проти них відповідних гостріших заходів.

Так, наприклад, чотири рази летіло каміння крізь вікна Базиліки-Усипальниці на Горі Сіоні, де за релігійними переказами відбулося Успення Пречистої Матері Божої, а ченці-бенедиктини, які там перебувають, діставали кількакратно письмові загрози.

Великими гебрейськими літерами, чорними і червоними, були виписані лайливі гасла на християнській книжковій крамниці 21-го січня. Власник її каже, що крамницю було вже раз спалено і палій знову нахвалявся вчинити те саме; жидівські фанатики вимагають, щоб християни забиралися з Єрусалиму, бо це „не їхнє місце". Недалека баптистська церква, — пише Шіплер, — була чотири рази також атакована протягом останніх трьох тижнів: вікна і скляні двері побиті.

Інша книжкова крамниця зазнала подібної долі, як і російська церква, де правлять священики з Москви, мала побиті вікна і виписані лайливі гасла на стінах ззовні. У цім випадку, що правда, були навіть зроблені арешти, і заарештовано чотирьох молодих жидів. Два з них з ЗСА, а два з СССР. Принагідно напасники нищать пам'ятники з хрестами на могилах англіканського цвинтаря на Горі Сіоні, — пише далі цей кореспондент, порівнюючи це з тим, що „робили успішні релігійні переможці з вірою поконаних у війні протягом століть".

Шіплер подає, почуте від інших клерикалів, пояснення що ці вандальські дії єрусалимських екстремістів і фанатиків є відповіддю на вперті намагання сердобольних місіонерок-старушок та інших місіонерів „рятувати" жидів, навертаючи їх на християнство. Виходить, що вина за глум над християнськими святинями є

(Закінчення на стор. 4)

В СОВЄТСЬКОМУ ПЕРЕПИСІ НАСЕЛЕННЯ ПОМІТНИЙ СПАД ЧИСЛА ЕТНІЧНИХ РОСІЯН

Москва, СССР. — Справжні або етнічні росіяни творять тільки 52.4 відсотка населення СССР, яке тепер становить 262.2 мільйона, згідно з переписом населення Совєтського Союзу, переведеного в січні 1979 року, прелімінарні висліди якого оголошено публічно минулого тижня.

Росіяни становили 54.6 відсотка всього населення СССР у переписі 955 року та 53.4 відсотка — 1970 року.

Відношення етнічних росіян, найчисельнішої національної групи з-посеред понад ста різних національностей в СССР, почало постійно зменшуватися від закінчення Другої світової війни. Процент приросту населення росіян та інших слов'ян поступово спадає, тоді коли процент приросту мусулманських народів постійно зростає. Спад відсотків приросту панівних в Совєтському Союзі слов'янських груп — росіян, українців і білорусів — з 74-ох відсотків населення в 1970 році до 72-ох відсотків у 1979, не є ніякою несподіванкою для фахових демографів.

Проте певні несподіванки дав вислід перепису населення відносно числа жидів у Совєтському Союзі. Згідно із статистикою, в 1959 році жидів було в СССР 2.3 мільйона, 2.1 мільйона в 1970 році і 1.8 мільйона в 1979 році. Багато тисяч жидів виеміґрувало з СССР протягом 1970-их років, так що сьогодні начислюють у російській республіці 700,000 жидів та 634,000 — в Україні, решта в інших республіках СССР.

Висліди перепису населення не подають поділу населення по групах за віком, але маліючий процент приросту населення в індустріяльних центрах Росії, України і Білорусі, що зменшується, доведе до нестачі робочої сили та збільшення числа старих людей. В переписному підсумку подано, що число старших людей, що живуть тільки зі своєї пенсії, зросло з 40.1 мільйона в 1970 році до 47.6 мільйона в 1979 році, або до 15.3 відсотка населення в порівнянні з 13.5 відсотка в 1970 році.

Вислід перепису населення також вказує на швидкий ріст урбанізації Совєтського Союзу. Понад 62 відсотків усього населення живе тепер у містах, або на 27.6 мільйо на більше, як в 1970 році; і більше, ніж половина цього числа була спричинена не природним приростом населення, але через втечу сільського населення, чи „переселення", з колгоспів та сіл. Життєві умовини на селі є далі надзвичайно важкі, з недостачами товарів та браком будь-яких розваг.

Втеча чи мандрівка до міст особливо помітна в Росії, де 69 відсотків з 137.5 мільйона живе по містах.

Рівень освіти, згідно з вислідом перепису населення, є далі вищим в містах, як по селах, і з освіти користає більше мужчин, як жінок у Совєтському Союзі. З загальної групи совєтського населення, в якій є всі у віці понад десять років життя, на міське населення припадає 72.3 відсотка з середньою освітою, а на сільське населення — лише 49.2 відсотка.

Брак мешкань у містах є однією з причин низького приросту населення в російській республіці, де 86.5 відсотка населення складається з родин, що мають чотири чи менше членів.

В Узбекістані, де менше людей живе по містах, цей відсоток є обернений: 74 відсотки всіх родин мають чотири або більше членів. Така ситуація наявна в усіх ісламських республіках СССР.

В загальному, швидкий природний приріст населення помічається в ісламських республіках СССР — Узбекістані, Казахстані, Азербайджані, Таджікістані, Туркменістані і Киргизії, а також у кавказькій (неісламській) республіці Вірменії.

Природний приріст населення в трьох слов'янських республіках: Росії, Україні й Білорусі, зріс на 6 відсотків під час 1970-их років, але цей приріст в Узбекістані становить 30 відсотків, 31 відсоток — у Таджікістані, 28 відсотків — у Туркменістані та дещо менший в інших ісламських республіках.

Пленарне засідання Ради Директорів Українського Інституту Америки

Сидять (зліва направо): д-р Мирон Зарицький, п. Йосип Лисогір, інж. Андрій Пащук, д-р Іван Флис, адв. Михайло Пізнак, п. Теодор Джус, інж. Остап Балабан, д-р Ростислав Сочинський, д-р Василь Вереш і мистець Петро Андрусів

Ню Йорк (Р.С.). — У п'ятницю, 1-го лютого ц.р., тут у власних приміщеннях відбулись наради директорів Українського Інституту Америки (УІА) з участю одинадцяти осіб. На засіданні головував президент Інституту п. Теодор Джус.

Одною з перших точок порядку нарад було затвердження особового складу поодиноких комісій Інституту на біжучий рік. Комісії оформились у такому складі:

Організаційна Комісія: голова — інж. Остап Балабан; члени: д-р Юрій Кушнір, інж. Богдан Рак і суддя Данило Кузик.

Фінансова Комісія і Комісія Студентського Фонду: голова — адв. Михайло Пізнак; члени: інж. Мирон Гнатейко, п. Йосип Лисогір й інж. Андрій Пащук.

Мистецька Комісія: голова — мистець Петро Андрусів; члени: мистці Святослав Гординський, Яків Гніздовський, Аркадія Оленська-Петришин; Іванна Петровська та інж. Володимир Фриз.

Програмова Комісія: голова — інж. Андрій Пащук, члени: маестро Андрій Добрянський, проф. Олег Федишин, мисткиня Арка Оленська Петришин, ред. Роман Ільницький, інж. Богдан Бойчук, мгр Олена Процюк, Ярослав Криштальський, інж. Микола Степанюк й мисткиня Ілона Сочинська-Шиприкевич.

Програмова Комісія: голова — д-р Ростислав Сочинський; члени: Йосип Лисогір, д-р Володимир Душник, Урсуля Балабан, інж. Богдан Бойчук та інж. Юрій Тарнавський.

Інж. Остап Балабан, віцепрезидент Інституту, після звітів голів комісій та обговорення найпильніших справ фінансового, організаційного, програмового й адміністраційного характеру, з радістю ствердив, що на дописи в пресі про тепершнє положення Українського Інституту Америки українська громада дуже прихильно відгукнулась і вже наспіла одна з перших пожертв у сумі 1,000 долярів від економіста із Швайцарії Олександра В. Сухенка. Дату наступного засідання директорів усталено на п'ятницю 7-го березня.

ОБРАНО УПРАВУ ПАТРІЯРХАЛЬНОГО ТОВАРИСТВА

Філядельфія, Па. — У неділю, 27-го січня 1980 р., тут відбулися Звичайні Загальні Збори Українського Патріярхального Товариства — Відділу у Філядельфії на яких обрано головою Управи Відділу д-ра Володимира Бачинського й нову Управу Відділу на 1980 і 1981 роки.

Свято Державности й Соборности в Боффало

Боффало, Н. Й. (Михайло Лоза). — Святкування 62-их роковин Державности і 61-их роковин Соборности відбулося в Боффало згідно з наміченим пляном. 22-го січня підписано Проклямацію, якою проголошено цей день Днем Української Державности. Проклямацію підписали в приміщенні Повітової управи староста повіту Ірі Едвард Рутковскі, посадник міста Боффало Джеймс Ґріффін та шеф повітової поліції Кеннет Бравн. З тієї нагоди того дня українські прапори повівали на будинках Повітової і Міської управ. Акт підписання Проклямації можна було оглядати у вечірніх годинах 22-го січня на екранах телевізорів, дякуючи телевізійній станції — русло 2.

Основні святкування відбулися в суботу 26-го січня у вечірніх годинах, в Золотій Залі готелю Statler Hilton. На зміст святкувань склалися: бенкет, мистецька програма, баль. Перед тим мав ще місце коктейль, в часі якого гості могли вести розмови на свобідні теми.

Святкування почалися обома гимнами — американським і українським, що їх відспівала Галина Пришляк. Бенкет відкрив голова місцевого Відділу УККА Василь Шарван. Звернув він увагу на те, що цьогорічні святкування відбуваються у виїмково напруженій ситуації. Висловив він рівночасно сподівання, що 1980 рік принесе великі зміни у світі, а з ними — і волю для України.

Бенкет започатковано молитвою, що її провів о.д-р Павло Івахів.

Майстром церемонії був д-р Андрій Дякун. Він представив гостей за головним столом, якими були: від української громади — о. д-р Павло Івахів, о. Богдан

(Закінчення на стор. 3)

Українці взяли участь у святі Незалежности Естонії

Ню Йорк, Н. Й. (В. Б.). — У неділю 3 лютого відбулося тут в Estonian House заходом клюбу естонських жінок свято 22-річчя незалежности Естонської Республіки. До участи у святі були запрошені жіночі організації різних поневолених народів, а між ними теж Окружна Рада Союзу Українок Америки.

В програмі були короткі промови консула Естонії, капітана естонських ветеранів і численні привіти від представників поневолених народів — литовців, латвійців, мадярів, поляків і українців. Заля Естонського клюбу була виповнена до останнього місця.

Після офіційної частини були мистецькі пописи різних, головно балтійських народів — музичні виступи, читання поезій, прозірки з Естонії і Литви.

Українська група зголосила до виступу в цьому святі молодого українського пяніста Андрія Богачевського, який по-мистецьки виконав твори Шопена: Nocturne in E-minor in C-sharp minor та scherzo in B-flat minor op.31. Міжнаціональна публіка ентузіястично дякувала молодому українському віртуозові: оплески не вгавали. Як надаток пяніст виконав бравурно Шопена етюд революційний, після чого зірвався справжній ураґан оплесків і схвальних окликів.

Свято було ведене з огляду на міжнаціональну публіку англійською мовою, а керувала святом у незвичайно культурній формі пані Юта Курман президентка жіночого естонського Клюбу, яка вітала всі представництва, а між ними поіменно пані Оксану Щурову — голову Окружної Ради Союзу Українок Америки, пані Олену Процюкову, відому жіночу активістку, та батьків молодого пяніста, якому окремо дякували і ґратулювали визначні особи з-поміж різних приявних народів.

Естонські пані гостили присутніх на святі кавою і солодким, а заступниця президентки Клюбу пані Аіно Сууберґ, дякувала українцям за блискучий причинок до звеличання свята Естонської Незалежности виступом талановитого молодого шопеніста.

Вечір залишив миле, культурне враження.

Представники Централі КУК відбули зустрічі з Департаментом Закордонних Справ в Оттаві

Вінніпеґ, Канада. (КУК). — Делеґація Централі КУК 24-го січня в Оттаві відбула тригодинну зустріч з представниками Департаменту Закордонних Справ для обговорення проблем оборони прав людини в Україні під совєтським режимом та обміну в ділянці культури і засобів інформації між Канадою і Совєським Союзом. Головну увагу присвячено справі з'єднання розділених родин з України з їх найближчими рідними в Канаді та підготовці до участи в Мадридській Конференції в справі виконання Гельсінкських Угод.

В Делеґації Централі КУК брали участь: А. І. Яремович — ген. секретар Екзекутиви і голова Делеґації, та д-р С. Яр. Кальба — екзекутивний директор централі КУК, обидва з Вінніпеґу, а з Торонта: М. Ваврицин — заст. президента Централі КУК, д-р О. Рудзік — голова Торонтонського Відділу КУК, адв. І.В. Бардин — правний дорадник, і Б. А. Микитюк — голова Канадської Української Іміґраційної Служби, складової організації Централі КУК.

Департамент Закордонних Справ репрезентували: Дж. Г. Тейлор — асистент заступника міністра, М. Бодуен — генеральний директор Европейських Справ, А.П. МелЛейн — директор Східньо-европейських Справ П. Чейпин — Справи СССР, Х. С. Анстіс — екзек. асистент для Мадридської Конференції, Ф. Кс. Гуд — ген. директор Консулярних Справ, і зв'язкові з бюра міністра пані Флори МекДоналд: М. Медовс і Д. Адлер.

Ведуть акцію за звільнення Левка Лук'яненка

Члени Філядельфійського Комітету Оборони Національних і Людських прав в Україні під час розмови з віцепрезидентом ЗСА Волтером Мондейлем і директорами Міжнародної Ліґи Людських Прав у Вашінґтоні.

Вашінґтон, Д. К. — Філядельфійський Комітет Оборони Національних і Людських Прав в Україні і директори Інтернаціональної Ліґи Людських Прав зустрілися з віцепрезидентом Волтером Мондейлом, щоб обміркувати з ним звільнення Лева Лук'яненка, українського дисидента-політв'язня.

Комітет просив віцепрезидента, щоб при кожній нагоді використовував своє урядове становище та видвигав важкий стан ув'язненого українського юриста і добивався його звільнення.

В зустрічі брали участь: Джером Джей Шестак, голова американської делеґації до Комісії Прав Людини при ОН і колишній президент директорів Інтернаціональної Ліґи Людських Прав; професор Сем Деш, колишній дорадник Вотерґейту і член директорів Інтернаціональної Ліґи Людських Прав; Уляна Балух Мазуркевич, голова Філядельфійського Комітету Оборони Національних і Людських Прав в Україні; Віра Андрейчик, Христя Сеник та Орися Гевка — члени екзекутивного Комітету.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Не робім приємности Москві

Дружина президента Картера, Розалін, перебуваючи під кінець минулого тижня у Боффало у ході своєї агітаційної подорожі у користь свого чоловіка, так більш-менше відповіла на запит, чому президент Картер відмовляється від публічної дебати зі сенатором Едвардом Кеннеді про актуальні закордонні й внутрішні проблеми. „Така дебата, — казала пані Картер, — виявить тільки те, що в американській державній верхівці немає згоди, і ті, які не орієнтуються добре в американській демократичній системі, можуть дійти до фальшивих висновків. Ствердження розбіжностей у нас принесе тільки приємність Іранові і Совєтському Союзові"...

Це була дуже розумна заввага. Неперебірлива передвиборча кампанія, в якій суперники не обмежуються до з'ясування своїх ділових позицій, але критикують, нападають, дискредитують своїх суперників, найвидатніших земляків, це жалюгідне видовище, яке насправді приносить тільки радість ворогам країни. Ось сенатор Едвард Кеннеді заявив 1-го лютого ц. р. таке: „Думаю, що (в Америці) твориться небезпечний клімат і атмосфера, та що існує реальна небезпека створення воєнної гістерії, яка впливає на нашу закордонну політику і робить багато складнішими відносини з нашими противниками. І він скинув вину за це на Картера. Чи така заява не приносить справжньої приємности, — як сказала пані Картер, — Іранові і Совєтському Союзові? Чи ворожі Америці преса й радіо в Москві і Теграні не можуть поквапно вхопитися за ті слова, що їх сказав не будь-хто, а сенатор і кандидат на президента, — чи це не прегарний дарунок Москві, що в Америці існує „воєнна гістерія"?! Треба насправді дивуватися людині, яка від 17-ти років є членом американського сенату і не відчуває, що в теперішній надзвичайно складній і загрозливій для Америці і світового миру ситуації треба вистерігатися такої полеміки, яка дає зброю в руки ворогові. Але сенатор Кеннеді вважає, що немає ніякої небезпеки, а існує тільки „гістерія", яки прийшла у висліді 3-річної поганої політики Картера...

У кожній політичній дії — а заяви видатних діячів належать уже до політичний дій — треба завжди виходити з подвійного засновку: 1) чи і як вона допоможе рідній справі і 2) чи не принесе вона радість, користь і приємність ворогові? Коли забувати про такі критерії і діяти тільки по лінії особистого інтересу, (Кеннеді), групових інтересів чи задля дискусійних і гіпотетичних теорій і тверджень, то ніякої користи з цього для рідної справи не буде, а буде тільки видовище для ворога. І це стосується не тільки американського передвиборчого періоду з усіма його аномаліями, які ввійшли вже в американську традицію. Це стосується також нас, українців. Треба завжди мати ма увазі — яка такого чи іншого виступу буде користь Україні та — чи не вийде це у користь ворогові? Це не значить, що треба тримати всі актуальні болячки української дійсности під покришкою. Справжня, а не споводна демократія саме цим вартісна, що вона допускає і навіть вимагає свобідної дискусії про всі наболілі актуальні справи. Не можна теж направити лиха, не вказавши на нього і не з'ясувавши його. А втім, Україна й українці знаходяться тепер в особливо трудній, якщо не трагічній ситуації. І тому, що ця наша ситуація, і в Україні, і у діяспорі, особлива й винятковa, то й особливою та вийнятковою мусить бути наша поведінка — у політичному, громадському й культурному житті.

Це такий страхітливий в історії України період, що його тепер переживаємо, що він імперативно вимагає єдности, згоди, співпраці. Тому треба своєрідного перемир'я у відносинах між партіями, середовищами та й окремими діячами. Публічна дебата — гарна річ, у нормальних відносинах бажана і корисна. Коли ж у теперішньому часі будь-яка публічна дебата має дати ворогові в руки арґумент, що ось-бачите, які розсварені „буржуазні націоналісти", як заразилися вони „гнилим Заходом", які вони маленькі і займаються маленькими справами, а про Україну забули, — коли така публічна дебата має довести ворога до такого висновку, то хай дебати не буде. Нам потрібний внутрішній мир, чи бодай перемир'я, а не війна, не колотнеча. Хто її творить чи продовжує — той справді забуває про Україну.

І. Світ

АМЕРИКАНСЬКА ПАРАСОЛЯ

Американські турботи у веденні зовнішньої політики не завжди виводяться з цього, що вона буває, може, не вистачаюча або помилкова, а з цієї причини, що в пресі та інших засобах масової інформації забагато обговорюється та критикується ці політичні та економічні заходи.

У нас не завжди існує можливість слухати та слідкувати за переведенням американської пропаганди через радіо, знаємо тільки, як на те реагує совєтська пропаґандивна машина, яка послуговується свідомою брехнею. Ми добре знаємо, що верховоди в Кремлі дуже часто втрачають можливість критично відноситися до тих інформацій, які вони самі продукують у пресі та інших засобах масової інформації. Ось недавно офіційний пресовий орган ЦК КПСС „Правда" писав, що Америка, Британія, Китай та багато інших держав, очевидно (ненависне) НАТО, мають належні бази для підривної роботи проти Афганістану, які „вже давно були направлені як агресивні заходи".

„Тому натурально афганська армія усе є поготівлі, та її частини пов'язані в боєвих операціях проти аґресорів та їх бандитів".

Совєтський Союз має в Афганістані поверх 85 тисяч вояків, групи яких розкинені в стратегічних місцях країни, головно у прикордонних зонах, які межують з Іраном та в першу чергу Пакістаном. Там є такі райони, як: Таліґан, Фатзабад та Баґтлан на північносхідньому кордоні СССР та на півдні від Іслададу, на головній дорозі від Кабулу до Кнайбер просмику — до Пешавару в Пакістані.

Щоб краще уявити собі положення Афганістану, треба звернути увагу, що Пакістан тільки в одному місці має зв'язок з Китаєм, а це там, де у Гімалайських горах вузький та довгий Каракамський просмик, приблизно біля 200 миль довжини. У цій частині гір — це єдиний прохід, що від століть вживався для місцевої торґівлі. Кілька років тому Пекін здобувся на будову воєнного шляху, який веде через цей просмик, що починається від Кашгару в Сінк'янгу (т. з. китайський Туркестан, або Західній, у протилежності до Західнього Туркестану, що є тепер під узурпаторською владою СССР).

Каракамський кряж — це один з кряжів, що відділює китайський Сінк'янґ та Тибет від Індії. На захід від просмику знаходиться гора (Ґодвін Остен), яка тепер називається Ґашербрум; це гора, яка за своєю височиною займає друге місце в світі, бо має 28,250 фітів. На протязі довшого часу в неї була назва, яка походила від імени видатного англійського дослідника Ґодвіна Генрі (1834-1923), який в 1857 році працював над дослідами цієї частини Гімалайських гір під час демографічних обмірень та описів цієї частини Кашміру. Гімалаї відіграють велику ролю в Індії, бо з них випливають найбільші річки цієї країни, та звідсіля приходять дощі. Важливим чинником є також те, що Гімалаї порівняльно молоді гори, які ще є в процесі росту, тому там часто бувають землетруси, зокрема в середній їхній частині.

Будова шляху, що її провели китайці була можлива тільки завдяки тому, що комуністичний уряд не рахувався з коштами. Цей шлях тягнеться в довжину приблизно 300 миль та проходить у середньому — на висоті 18,290 ступнів. На вершках гір увесь час лежить сніг, а також вздовж самого просмику він дуже часто перериває сполучення. Після завершення будови цього шляху відбулося врочисте відкриття руху для вантажних авт.

Це є майже єдиний шлях транспорту між Пакістаном та Китаєм, тому він собою представляє дуже велике значення для обох країн. Тепер виникає питання, чи Китай та інші зможуть використати його як слід для транспорту зброї та достави інших потрібних матеріялів, які могли б допомогти Пакістанові у піддержці партизанського руху в Афганістані. Речники СССР твердять, що така допомога вже провадиться й використовують для того заяву президента Картера про створення „парасолі над Пакістаном". Значення такої американської „парасолі" в тому, що її існування унеможливить Москві, якщо б вона стала заборолом в доставі Америкою в Пакістан різного роду допомоги, головно зброї

Американська авіяція має вже практику в цих справах, коли вона охороняла доставу воєнних матеріялів під час Другої світової війни до вільного тоді Китаю, що вів війну проти японців, у той час японська авіяція пробувала вжити літаки, щоб знищити збудований шлях, яких називався Лідо або шлях генерала Стілвела. Тоді доставлено китайській армії сотні тисяч тонн різних матеріялів та зброї, й цим самим японці нічого не могли вдіяти. Совєтський Союз тепер безперечно має ліпші літаки та засоби для бомбардування того шляху, який веде через Гімалайсько-Карокарамський просмик. Тільки насувається одне питання: як їм дорого те буде коштувати. Адже, треба мати на увазі, що бомбовики мають літати доволі далеко від совєтських баз і переборювати високі гори, де часом є різні сильні течії

(Закінґення на стор. 4)

М. Данилишин

ПАНОРАМА ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Південна Америка находиться під кермою генералів, бо в головніших її державах, як: Арґентина, Бразилія, Болівія, Чілє, Колюмбія, Перу та Параґвай, президентські пости займають генерали чи „військові хунти", які очолюють уряди, більшість з яких виконує цю функцію „де факто" а не „де юре".

Минулий 1979 рік не приніс Південній Америці поважніших змін, але, не зважаючи на світову економічну скруту приніс їм значне, хоча дефіцитове скріплення. Економічна Комісія Держав Латинської Америки, в скороченні „СЕПАЛЬ", яка має свій осідок в Монтевідео (Уруґвай) подає, що загально Південна Америка має 20 тисяч мільйонів долярів дефіциту. Інфляція у тих державах за минулий рік піднеслася від 68 до 60 відсотків, з яких Арґентина займає перше місце, що підтверджує факт, що коли введено в цій країні в 1968 році так звану тверду валюту і тоді пез рівнявся вартості сто колишніх пезів, а доляр коштував всього три пези і 50 центавос, то сьогодні один американський доляр коштує 1,500 нових пезів.

Внаслідок таких аномалій відносини значно змінилися і витворили в деяких державах значну дорожнечу, яка довела до того, що ціни на товари першої потреби встановлялися після вартости доляра. Останньо дорожнеча дійшла до таких розмірів, що в Буенос Айресі автомобіль коштує в 2,000 долярів дорожче чим в Америці, або за один звичайний обід в Буенос Айресі треба заплатити 1,500 нових пезів, себто 10 американських долярів. Це довело до того, що значно обнизився приїзд туристів, а навіть арґентинці почали виїздити на вакації до Маямі-Біч, бо там прожиток і готелеві оплати — дешевші.

Можливо, що якраз причиною цієї економічної скрути було те, що в минулому році в країнах Південної Америки було менше так званих „безкровних революцій" як це практикувалося в давніших роках, усе ж таки перевороти відбувалися в Болівії, Перу та Нікараґуа, а знову Колюмбію навістив великих розмірів землетрус, який наніс там значні знищення. Пресові звідомлення подають, що внаслідок землетрусу було там 580 вбитих осіб, понад 600 осіб пропало без вістки, знову 10,000 осіб було ранених та 100,000 осіб залишилося без даху над головою. Уважають, що це був найбільш нищівний землетрус цього століття. В додатку землетрус кількакратно повторився і знищив п'яту частину її поверхні, яка виносить 1,138,338 квадратових кілометрів та нараховує понад 18 мільйонів мешканців.

Загально панорама країн Південної Америки — неясна, а також вимково загрозлива, постійно бо зростаюча інфляція доповнена тероризмом збільшують нестабільність їхньої валюти та обмежують приватну ініціятиву та вільну торгівлю.

В основному країни Південної Америки потребують двох важливих чинників для їхньої розбудови та поступу, а саме: довгореченцевих позичок та припливу нової еміґрації. Ці дві важливі потреби є найбільше конечні для більшості південноамериканських держав, без них бо немає можливостей і немає кому переводити розбудову та заселення великих просторів родючої землі, що мають їх такі країни, як: Арґентина, Бразилія, а навіть такі менші держави, як: Болівія та Параґвай.

Довгореченцевих позичок потребують поголовно всі держави Південно-Американського континенту, не зважаючи на їхню величину та природні багатства, бо всі вони находяться в стадії розбудови та мають намічені пляни таких різних побудов, як: гидростанцій, міжнародних автострад, мостів, тунелів, а навіть устаткувань для добуття мінеральних покладів таких, як: нафти, вугілля, міді, газу та заліза, що принесло б їм належне економічне скріплення.

Друга важлива потреба країн Південної Америки — це приплив нової іміґрації, яка є головним чинником їхньої розбудови, а головно для заселення і використання великих просторів родючої землі та управи різних рільних продуктів, які є основним багатством більшости її держав.

З'ясовуючи потреби країн Південної Америки слід зазначити, що там живе поважне число української еміґрації, що загально нараховує коло 450.000 душ українського походження, яке, не зважаючи на економічну скруту та постійну інфляцію, успішно пробивається крізь різного роду життьові трудноці, зберігаючи свою національну індивідуальність.

У збереженні української національної індивідуальности головну ролю тут відіграє наша преса, яка сьогодні находиться у доволі загрозливій ситуації, бо брак газетного паперу та високі оплати друку і поштової пересилки можуть припинити їх існування. Внаслідок таких трудноців у Буенос Айресі перестали виходити три журнали, а саме: гумористичний місячник „Мітла".

(Закінґення на стор. 4)

СТАНОВИЩЕ ДО ПОДІЙ В УККА

Ми, нижче підписані організації, обмінявшись поглядами на зміст резолюцій Крайової Ради УККА, прийнятий 15 грудня 1979 р. — рішили поінформувати українську громадськість про наступне:

1. Резолюція, в якій говориться, що УККА відмовляє підтримки Закордонному Представництву Української Гельсінкської Групи і його голові ген. Петрові Григоренкові, є шкідливою для УККА, для української громади в ЗСА і в цілому світі, а в першу чергу для українського народу. Підписані організації закликають українську спільноту відкинути ту резолюцію та продовжувати моральну і матеріяльну допомогу Закордонному Представництву УГГ і його діячам.

2. Ухвала, якою вимагається, щоб п. Микола Плав'юк негайно уступив із посту голови Світового Конґресу Вільних Українців тому, що він в міжчасі очолив Провід Українських Націоналістів (ПУН) — не має опертя ані в статутах СКВУ-УККА, ані в дотеперішній практиці українського організованого громадського і політичного життя. І тому п. М. Плав'юк повинен продовжувати свою діяльність до того реченця, який йому визначив III Конґрес СКВУ.

3. Резолюція, в якій стверджується, що п. Іван Олексин повинен негайно передати свої обов'язки представника УККА в СКВУ п. Володимирові Мазурові, який на підставі ротаційної системи став екзекутивним заступником президента УККА на один рік, не є згідна із статутом УККА. Пан Іван Олексин разом з іншими п'ятьома особами були обрані до СКВУ на повну каденцію.

Усі три вгорі згадані резолюції не можна вважати дійсними ще й тому, що процедура, за якою їх схвалено, була протизаконною з таких причин:

а). резолюції поставлено на обговорення Крайової Ради без попереднього погодження із Екзекутивою УККА;

б). на денному порядку не передбачувалося дискусії над цими питаннями у формі окремої точки програми, а у випадку пп. Плав'юка і Олексина висунено її при самому кінці нарад у точці „Різне".

Не одержавши заздалегідь інформації про ці важливі питання, Крайова Рада 15 грудня була за своїм складом неповною, а більшість учасників залишили наради перед їх закінченням.

Ці рішення потрясли сумлінням української громади, підірвали престиж УККА та у своїх наслідках можуть довести до двоподілу українського суспільства якраз в той час, коли світові події вимагають від нас всіх найповнішої гармонії і толерантности.

Підписані сподіваються, що події на терені Крайової Ради УККА стануть нагодою для глибокої призадуми всіх діячів, які дорожать добром української громади та Українського Конгресового Комітету Америки і прагнуть до гармонійної співпраці всіх діючих в його рамках громадських установ і організацій.

4 лютого 1980 р.

Підписали:

Асоціяція Українців Америки (АУА)
Роман Барановський, Іван Даниленко, Євген Перейма
Братство кол. вояків І УД УНА
Роман Данилюк, Дам'ян Ліщинський
Братство Українських Січових Стрільців
Степан Ріпецький
Демократичне Об'єднання бувших репресованих українців в Радянському Союзі (ДОБРУС)
Анатолій Гудзовський, Степан Кулик
Координаційний Комітет Українсько-Американських і Американсько-Українських Ветеранських Організацій:
Володимир Стек, Роман Гасцький
Об'єднання бувших вояків-українців в Америці
Йоахим Вишневецький, Микола Турецький
Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України
Роман Борковський, Ніна Самокіш, Роман Ільницький
Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч"
Головна Управа
Богдан Ластовецький, Василь Палідвор
Організація Державного Відродження України (ОДВУ)
Богдан Шебунчак, Володимир Процик
Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ)
Віктор Войтихів, Віра Коновал
Крайова Пластова Старшина „Пласт" Крайова Пластова Рада
Евстахія Гойдиш, Ігор Сохан
Союз Земель Соборної України — Українська Селянська Партія
Дементій Мельник, О. Сіверський
Союз Вояків Українського Резистансу
Іларіон Поліщук, Д. Фурманець
Спілка Українських Журналістів
Ольга Кузьмович — голова
Українське Академічне Т-во Студіюючої Молоді „Зарево"
Ляриса Поліщук, Богдан Петрина
Український Золотий Хрест
Ліда Белендюк, Раїса Куделя
Українська спортова централя Америки й Канади
Роман Куціль, Ярослав Хоростіль

Пропущено підписи двох крайових організацій, які не є членами УККА, та трьох місцевих організацій.

Андрій Даріян Сольчаник

УКРАЇНІКА У ФІЛАТЕЛІЇ

[1]

Українські справи щораз частіше виходять поза рамки нашого ґетто. Наша політична, наукова та культурна діяльність серед неукраїнського середовища чи то українська тематика на сторінках чужомовних газет та журналів спостерігаються тепер не як якісь виімкові, але постійні явища.

Цьому у великій мірі сприяють дві обставини: деяке зацікавлення Україною у політичній грі великих потуг, та доволі велике число українських фахівців, які успішно видвигають наші проблеми серед неукраїнських кіл у різних ділянках.

Одну із таких ділянок становить філателія, якою цікавляться мільйони людей. У багатьох із нас, можливо із-за непоінформованости, панує думка, що філателія — це неповажна іграшка, добра для дітей, а не для дорослих. У дійсності серйозні філателісти — це зрілі люди різних професій від фабричних робітників аж до президентів держав. Вони цікавляться історією поштових випусків та різноманітною тематикою. Доступні збирачам інформації у філателістичних журналах залишають до деякої міри свій слід на їхньому ставленні до різних справ. З другого боку, багато філателістів, з огляду на своє становище, можуть впливати на формування поглядів свого оточення.

Взявши це під увагу стає ясно, що філателія повинна служити нам як один із засобів інформування не-українців про українські справи. Не маючи своєї держави, не можна легковажно відкидати ні одну можливість такої інформації.

Двері філателістичних журналів та виставок — широко відкриті для колекціонерів і в загальному там до нас немає якогось упередження, яке часом зустрічаємо в інших ділянках. Хоча тепер Україні не дозволено випускати власних марок, знаходимо багато поштових випусків різних країн (марки, офіційні конверти, поштівки та касівники), які заторкають різноманітну українську тематику: історію, мистецтво, науку і т. д. Їх можна використовувати як засіб інформації про Україну.

Філателістична україніка в основному поділяється на такі три типи, як: філателістична література, поштові випуски та філателістичні збірки на виставках.

У філателістичній літературі, частіше ніж попередньо, виринає українська тематика, але ще недостатньо, якщо порівняти з іншими народами.

У журналі „Амерікен Філателіст" за жовтень 1978 року появилась стаття В. Кордуби „Тарас Г. Шевченко — святкування річниць". Там описані Шевченківські марки, коверти та касівники (печатки), видані у Совєтському Союзі в сторіччя смерти (1961 р.) та 150-річчя народження (1964 р.) Кобзаря. Стаття має декілька ілюстрацій.

Хоча Шевченко гостро виступав проти панування москалів в Україні — сьогодні — це страшний злочин в очах совєтської влади — комуністи не могли, з огляду на великий пієтизм до Великого Пророка в Україні, заборонити його творів. Вони їх фальшують, величають Поета як великого демократа, що стояв під впливом російських письменників (чи ж міг би якийсь українець осягнути щось без старшого брата?) та вшановують його поштовими випусками.

Журнал „Амерікен Філателіст" — це орган „Товариства Американських Філателістів", однієї із найповажніших філателістичних організацій у ЗСА (понад 45,000 членів).

У цьому ж самому журналі за січень 1979 року появилась інша стаття із українською тематикою „Таборова пошта, Юкренієн Кемп Пост" авторства Аксела С. Педерсона. В ній розповідається про життьовий шлях Михайла Войтовича та його ініціятиву в організуванні видань марок таборової пошти в Байройті в 1948-49 роках. Стаття ілюстрована багатьма зразками цих випусків.

Згадка у статті про гетьмана Хмельницького викликала реакцію Еріка Сілвермана, який у листі до редакції цього журналу, поміщеному у числі за червень 1979 року, закидає Педерсонові промовчання факту вбивства сто тисяч жидів під час повстання в 1648 році. На думку Сілвермана звеличання Хмельницького як провідника повстання проти польської несправедливости не відбігає далеко від окреслення Гітлера як провідника повстання проти несправедливостей Версальського договору.

Цікавою є відповідь Педерсона в цьому самому числі журналу, в якій він, між іншим, згадує про працю Макса Вурмбрандта і Сесіла Рота та про твір Крессона. В цих творах говориться про Хмельницького та про вбивства жидів цього періоду. Одначе автори стверджують, що ці дії, хоча і варварські, але були не несправедливі. Педерсон вкінці жаліє, що в цьому випадку змішано філателію з політикою. Лист Сілвермана ще раз вказує на ставлення до України деяких кіл.

Довша розвідка А. Д. Сольчаника про архітектуру в Україні появилась у „Файн Артс Філателіст Джорнал" за червень 1979 року. Цей журнал видає Філателістичне Товариство Красного Мистецтва, яке об'єднує збирачів мистецької тематики на поштових випусках. Хоча кількість членів невелика, всього 700, одначе їхній інтелектуальний рівень високий.

Десятьсторінкова стаття у двох частинах обговорює зразки архітектури та її архітектів на поштових випусках.

Стаття розказує про архітектуру Києва (катедра св. Софії, Ковнірський будинок Печерської Лаври, арсенал, університет, театр опери і балету, будинок Центральної Ради, будинок Академії Наук та ін.), Львова (Корняктська вежа, Волоська церква, костел Бернардинів, катедра св. Юра, Домініканський костел, будинок Просвіти, ратуш, університет та банк „Дністер"), замків та фортець (Білгород Дністровський, Феодосія, Кам'янець Подільський, Хотинь та Мукачів), інших міст України (будинок Лизогуба в Чернігові, будинок опери та балету в Одесі, будинок Полтавського земства, Дніпрогес тощо), дерев'яну архітектуру (церква св. Онуфрія Великого в Росолині, церква Вознесення в Улючі, церква Успення у Ясіні) та пам'ятників (Володимирові Великому в Києві, Хмельницькому у Києві, Шевченкові в Харкові та Києві та ін.).

Друга частина розвідки вираховує понад 70 архітектур, проєкти яких знаходимо на поштових випусках. У статті є десять ілюстрацій.

У цьому журналі появились уже в минулих роках статті А. Д. Сольчаника „Театр на Україні" (1973) та „Музика на марках з українськими пов'язаннями" (1976).

У почитаному філателістичному тижневику „Лінс Стемп „Нюз" (наклад 65,000) час від часу появляються матеріяли, присвячені якійсь окремій тематиці. Число із 9-го квітня поміщує статті про філателію Східньої Европи, в цьому і України.

Розвідка Валентина Забіяки „Юкрейнієн ревенюс ґейн попюлеріті" обговорює українські фіскальні марки (гербові та театральні). Шестивартісну серію гербових марок, що вживались для оплати документів, видано в червні 1918 року. Рисунок цих марок виконав незабутній Юрій Нарбут. Театральні марки використовувано до оподаткування різнорідних театральних імпрез. Десятивартісна серія цих марок появилась 14-го червня 1918 року із рисунками Нарбута та Василя Кричевського.

Інша стаття у цьому числі „Лінс" авторства Павла Б. Співака „Койн шортеджес оф 1918 ґіве рейз ту Юкрейнієн ґавернммент киррeнсі стемпс" розповідає про серію із п'яти марок, що її випустив український уряд 18-го червня 1918 року, щоб запобігти бракові монет. Рисунки виконали Антін Середа (10 та 20 шагів) та Нарбут (30, 40 та 50 шагів).

У цьому ж числі „Лінс Стемп Нюз" є повідомлення Союзу Українських Філателістів і Нумізматиків про 18-ий авкціон (розпродаж) та список різних товариств східньоевропейської філателії. Там згадано: Союз Українських Філателістів і Нумізматиків (ЗСА), Асоціяцію Українських Філателістів і Нумізматиків (Канада), Союз Українських Філателістів Австрії та Союз Філателістів України (Німеччина).

(Продовження буде)

СТАНОВИЩЕ ПРЕЗИДІЇ ЗП УГВР ДО АКТУАЛЬНИХ ПОДІЙ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Передаємо становище Президії ЗП УГВР до актуальних подій в Україні та на еміграції.

Теперішня фаза скріпленої зовнішньо політичної експансії та агресії Москви позначилася теж черговою посиленою хвилею гострих репресій і русифікаційних заходів в Україні. В парі з арештами, засудами, звільненнями з праці і шкіл, шантажами, скритовбивчим і відкритим терором КҐБ та ін., в останніх місяцях зріс русифікаційний тиск у всіх ділянках народного життя, продовжується наплив росіян на українські землі. В 1979 році перекинено знову з РСФСР і теж центрально-азійських республік неукраїнський елемент у південні райони УССР на будови гідростанцій та інші „постройки" у пляні дальшого перемішування населення України, і в той сам час пороблено заходи, щоб поширити „добровільний" виїзд на працю у східні райони СССР українського елементу з західніх областей України при допомозі спеціяльних винагород, податкових полегш, фінансування будови власних хат і т.п. Широким фронтом ворог повів наступ на національну субстанцію нашого народу, стосуючи всі засоби русифікаційної демографічної політики, етноциду, лінґвіциду і поліційного терору.

Гострий і широкий наступ ворог повів проти українського руху, а головно проти Української Гельсінкської групи. Лише в останніх місяцях 1979 року арештовано таких членів Української Гельсінкської групи: Петра Розумного (19-го жовтня), Василя Стрільцева (25 жовтня), Ярослава Лесева (15-го листопада), Віталія Калиниченка (25-го листопада). В грудні 1979 року відбулася серія судилищ: 21-го грудня засудили на шість років ув'язнення і три роки заслання голову Української Гельсінкської групи Олеся Бердника; того ж самого дня на сім років ув'язнення і п'ять років заслання — Юрія Бадзя; у цьому ж місяці — на три роки ув'язнення — Юрія Литвина, Петра Січка, Василя Січка. 21-го січня 1980 року засудили на п'ять років ув'язнення співробітника Української Гельсінкської групи, учителя естетики і музиколога Миколу Горбаля. При кінці 1979 року викинули на Захід трьох членів Української Гельсінкської групи: Ніну Строкатову, Святослава Караванського і Володимира Малинковича. А загальний вислід КҐБівських репресій проти Української Гельсінкської групи наступний: 23 члени ув'язнені або на засланні, біля 10 на Заході і стільки ж приблизно на волі, під постійним суворим наглядом і тиском КҐБ та інших поліційних органів.

Ясно, що тепер ворог намагається завдати смертельного удару визвольній боротьбі українського народу, в тому і правозахисному рухові. Проте немає сумніву, що його заходи будуть даремні, бо цей рух існуватиме далі. Як писав Ю. Литвин в „Інформаційному бюлетені" Української Гельсінкської групи ч.4:

„Сьогодні вже є твердою певністю і на весь голос можна сказати, що всупереч волі радянсько-партійно-державного керівництва, всупереч його ідейно-політичним доктринам, всупереч теророві та репресіям над борцями за громадські права і свободи в СССР — правозахисний рух не знищено. Він існує в Радянському Союзі як доконаний факт, як суспільно-прогресивне явище не лише союзного, але й світового значення.

З перших днів створення Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод на її членів розпочато органами КҐБ переслідування, шантаж, загрози і репресії.

Судовими процесами над правозахисниками: М. Руденком, О. Тихим, Л. Лук'яненком, М. Матусевичем, М. Мариновичем, П. Вінсом карні органи гадали правозахисний рух на Україні зломити і ліквідувати. Слідству КҐБ і суду не вдалося морально зламати жадного члена Групи і цей моральний фактор змінив і активізував правозахисну діяльність Групи".

В тотальному наступі на український правозахисний рух Москва не обмежується до його учасників в Україні, але теж веде фронтальну і під'їздну атаку на членів Закордонного Представництва Української Гельсінкської групи. Згідно з усіма прийомами політичної диверсії, КҐБ намагається скомпромітувати в першу чергу саму концепцію боротьби правозахисного руху і його провідників в Україні і за кордоном, застосовуючи теж принцип „бити їх їхніми ж українськими руками".

З прикрістю треба ствердити, що подібну кампанію почали деякі особи та кола на еміґрації, які, позабувши про ворожу підступну гру, розгорнули атаку на Закордонне Представництво Української Гельсінкської групи, а передусім на голову тієї Групи ген. Петра Григоренка. При тому вони користуються деякими його окремими, часто вирваними з контексту, висловами чи твердженнями, які, в умовах вільного суспільства можуть і повинні бути предметом критики, але не засудження у національному відступництві (подібно як висловлювання кожного іншого українського політичного діяча), якщо тільки у таких висловлюваннях чи оцінках збережена принципова постава даного діяча до питання державної незалежности України. А у цьому принциповому питання ген. Григоренко точно визначив свою позицію зразу після приїзду на Захід публічною заявою перед чужинецькою пресою, що він стоїть на становищі державної незалежности України та інших неросійських народів СССР. Про це він писав у критикованій тепер його статті, що була надрукована у „Свободі" 17 січня ц.р.:

„Кожний народ має невід'ємне право бути господарем на своїй землі, тобто мати свою власну самостійну державу. Виходячи з цього, за всіма народами СРСР визнається право на державну самостійність. Це право треба визнавати без будь-яких застережень і передумов. Його не можна, зокрема, затуманювати облудними тлумаченнями сторонніх чинників щодо форм самовизначення, форм взаємин з іншими народами...

Виходячи з цього, треба беззастережно вимагати здійснення принципу державної самостійности України, Білорусії та всіх інших союзних республік, повернення на етнографічні території і відновлення автономії кримським татарам, німцям Поволжя тощо..."

Хоч ген. Григоренко більшість свого життя провів у Росії, він, як член української нації, приєднався на запрошення Миколи Руденка до Української Гельсінкської групи, а опинившись за кордоном, прийняв доручення тієї Групи репрезентувати її на Заході. Немає сумніву, що імперським органам у Москві дуже залежить на тому, щоб людину з престижем, яким від багатьох років користується у світі ген. Григоренко, вирвати з рядів українських діячів. Це повинні б мати на увазі ті, хто сьогодні на еміграції з легкої руки, замість практикованої у культурному світі критики і співпраці, хочуть застосувати у відношенні до ген. Григоренка методи морального знищування та рівночасно обезцінювання всього правозахисного руху як одної з форм визвольної боротьби на сучасному етапі.

Про характер того руху так пише згаданий вже Юрій Литвин:

„Українська правозахисна група за своїми принципами має вести боротьбу з політикою офіційного і неофіційного великодержавного шовінізму в його найрізноманітніших проявах, захищати право нації на свій самобутній розвиток, без чого не можна вести успішну боротьбу за свободу соціяльну та особисту.

Так само Група буде вести боротьбу проти будь-яких проявів національної ворожнечі в Українській РСР.

Національно-визвольна боротьба українського народу була завжди наповнена змістом соціяльної особистої свободи (антифевдальний характер національно-визвольних рухів) і саме тому цю боротьбу не можна кваліфікувати як сутонаціональну.

Свободолюбство, демократизм є характерними ознаками як українця, так і всієї української нації. Отож і не дивно, що боротьба з іноземним поневоленням велася під знаменами національної самобутности, свободи і демократії (народовласти)".

А в найновішому „Інформаційному бюлетені Української Гельсінкської групи випуск 10 читаємо:

„Звичайно, радянському урядові хотілося б загнати і цю течію громадського спротиву на нелегальне становище, в підпілля і перетворити її в антидержавне угрупування, нарікши її протидержавною змовою, розправитися з нею, Хотілося б позбавити її імунітету гласности, законности, підтримки світової опінії. Під благовидним претекстом зробити неприглядну роботу... і в той спосіб перешкодити легальним явним угрупуванням людей доброї волі, які насмілювалися висвітлити явища радянської дійсности з позицій справедливости і загальнолюдської правди".

В обличчі грізної небезпеки, перед якою стоїть наша нація під сучасну пору, нам потрібне поєднання і сконцентрування всіх наших сил і всіх форм боротьби в одне визвольне русло, необхідна взаємна допомога і підтримка, а не взаємне поборювання, протиставлення, „бойкот", „засуди" і роздріблювання та самопожирання власного потенціялу. Розбіжність думок у похідних питаннях нашої спільної державницької ідеї не повинні і не можуть приводити до самопожираючих внутрішніх конфліктів громадсько-політичного замішання і стягнення вниз громадської і політичної культури усього суспільства. А, на жаль, трапилися вже випадки, коли навіть такі врочисті святкування, як День Соборности і Самостійности, останнього часу дехто перетворює на дешеві форуми для особистих атак, фальшивих обвинувачень та нацьковування української еміґрації до громадянської війни.

Перестерігаючи перед того роду явищами, закликаємо українську спільноту доложити всіх зусиль, щоб максимально змобілізувати свої сили не на „фронти" внутрішніх непорозумінь і конфліктів, але на спільний грізний фронт боротьби з ворогом, який повів тотальний, брутальний наступ на наш народ на рідних землях і на його діяспору за кордоном.

Лютий 1980

Президія Закордонного Представництва
Української Головної Визвольної Ради

Вшанують Мирослава Старицького (Міро Скалю) у десятиріччя смерти

Ню Йорк (О.С.). — Український Музичний Інститут і Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку влаштовують в приміщенні Клюбу в п'ятницю, 15-го лютого о год. 7-ій вечора, 136 2-га евеню, Вечір присвячений 10-річчю несподіваної смерти нашого відомого в Західній Европі, Америці й Канаді оперового співака Мирослава Скали-Старицького.

Мирослав Старицький (Міро Скаля)

Доповідь виголосить д-р Ігор Соневицький. Багато моментів з життя Мирослава Старицького на перший погляд здаються просто неймовірними, але артист при своїй рухливості педантично збирав документи своєї діяльности.

Починаючи з 1939 року, Мирослав Старицький, як актор українських театрів в Галичині, потрапив уже працювати професійним співаком у радіоавдиціях, виступати в ролях першого тенора у Львівському театрі Опери і Балету. Здобувши музичну освіту у Вищому Музичному Інституті у Львові ім. М. Лисенка в 1942 році, він потрапив до Відня, де завершив свою науку державним іспитом з відзначенням перед комісією „Райхстеатеркаммер", відділ опери.

Відтоді починається його блискуча мистецька кар'єра. Спершу співав перші ролі тенора в Пфальц-Опері, був заанґажований 1944 року до великого міського театру в Страсбурзі; а з 1958 року почав постійно працювати співаком, співаючи партії першого тенора в Королівській опері „Ля Моне" в Брюсселі. Мирослав Старицький у своїм репертуарі мав 32 опери у французькій і німецькій мовах. За своє життя виступав у понад 80-ти оперних театрах світу, на концертових естрадах, радіовисильнях і телевізії. Він дістав диплом міста Парижу в 1957 році і золотий ключ від міста Детройту. З 1963 року вів власну студію вокального мистецтва в Парижі, що робила великі поступи і збирала багато молоді.

Два рази маестро Старицький гостив у Америці, де публіка оваційно вітала його на його концертах при виповнених вщерть залях. І це було для всієї української діяспори великим ударом, коли Міро Скалі не стало в живих, в такому ще відносно молодому віці.

У мистецькій частині Вечора — оперові арії і пісні у виконанні М. Старицького в стереофонічному записі.

Свято Соборности і Незалежности...

(Закінчення зі стор. 1)

І. Кушнір, І. Ґлущик, І. Матлаґа та Ю. Ґлущик.

Місцева американська газета із знімкою помістила широке звідомлення про свято Української Державности, яке відбулось у нашій місцевості.

Свято почалося американським і українським гимнами у виконанні Михайла і Софії Куцак. Святкову програму відкрила культосвітня референтка К. Жила Гайдук. ІУ Універсал відчитав І. Кушнір, а Проклямацію англійською мовою — Б. Теребецький. Головну промову виголосив про двотисячну історію українського народу голова 9-го Відділу ООЧСУ І. Рачинський.

В'язанку народних пісень виконали дуетом, граючи на бандурах, Михайло і Софія Куцак; танцювальний ансамбль „Червона Калина" під керівництвом пані К. Гайдук виконав кілька танців. Доповідь англійською мовою про 22-гі Січні сказав місіонар о. К. Дроздяк.

В другій частині програми вірш „Україно, моя Мати" продеклямувала К.Ж. Гайдук; танцюристи Юного СУМА під керівництвом В. Юрченюка виконали кілька народних танців, за якими слідувала деклямація „Дніпро мій широкий" у виконанні А. Шевчука. Сценічне оформлення свята — І. Васічко.

Кінцеве слово сказав голова Відділу УККА Володимир Янів, дякуючи Отцям духовним, виконавцям програми і тим, які підготовили свято. Він також дякував гостям і всій громаді. Співом Франкового „Не пора, не пора" закінчено цю успішну Святкову академію.

Свято...

(Закінчення зі стор. 1)

Сенцьо з дружиною, мґр Юрій Шимко з дружиною, Даша Процик, д-р Петро Глібович, проф. Юрій Лаврівський, Василь Шарван, д-р Андрій Дякун, та від неукраїнців — особи, що займають визначні становища в американському житті, а також представники інших національних груп: конґресмен Тадей Дульскі, суддя Джозеф Кушинскі, шеріф Кенет Бравн, д-р Едвард О-Коннор (усі з дружинами), Міро Герґоф (від болгарів), Петер Рудґаліс (від литовців). Представник мадярів Тібор Баранскі зайняв місце при одному із загальних столів.

Конґресмен Генрі Новак і голова повіту Ірі Едвард Рутковскі мали змогу взяти участь тільки у коктейлі. Письмові привіти прислали конґресмени Джек Кемп, Джан Ляфолс, а також Генрі Новак. Листом привітав українську громаду суддя Джозеф Форма. Незалежно від того, що мадяри й болгари прислали своїх представників, були від цих громад ще й письмові привіти. Привіт від мадярів підписав Даніель Віжолі, а від болгар — д-р Іван Дочеф.

Головним промовцем на бенкеті був запрошений із Торонта гість, колишній канадський парляментарист мґр Юрій Шимко. Він звернув увагу на те, що в часі, коли Україна боролася за свою самостійність, західній світ ставився до її змагань байдуже. Згодом завжди потурав большевикам. Промовець закликав громадянство до акції, закликав, щоб воно зверталося до крайових представництв як УККА, КУК, аби ті вносили відповідні петиції до ОН у справі України. Мґр Юрій Шимко промовляв по-англійськи і по-українськи.

В мистецькій частині брали участь вокальний квартет „Верховина" з Торонта під керівництвом Олени Глібович і танцювальний ансамбль „Дунай" із Сент Кетерінс під керівництвом Ореста Самця. Про виступи обидвох мистецьких груп можна й треба висловитися з признанням і похвалою. Квартет „Верховина" виступав у такому складі: Надія Янґман, Оксана Макогон, Валентина Курилів, Богдана Ігнатович. Фортепіяновий супровід спочивав у руках Степанії Клос.

Кінцеву молитву провів настоятель православної церкви св. Тройці о. Богдан Сенцьо. Сцену оформив мистець Мар'ян Борачок. Господинями були: Даша Процик, д-р Олександра Правак і мґр Діяна Хутко.

Після бенкету й мистецької програми відбувся баль, що протягнувся далеко поза північ. До танців пригравала оркестра „Ватра" з Торонта, якій теж належиться щире слово признання.

Святкування Державности відбилися згодом голосним відгомоном в англомовній місцевій пресі.

Ділимося сумною вісткою, що Син Городенської Землі

сл. п.

Д-р РОСТИСЛАВ ВАСИЛИШИН

довголітній лікар у Толідо, Огайо, відійшов у Вічність, несподівано, в дні 14 січня 1980 року. Похоронено на цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж., в дні 18-го січня 1980 року.

Клонимо наші голови перед Його Світлою пам'яттю та висловлюємо наші глибокі співчуття Дружині Анні, Доням і Синам — Любі, Надії, Івановї, Маркові, як теж Братові маестрові Богданові та всім Рідним.

Нев'янучий вінець Покійному — це пожертви на однотомник Сави Чернецького, співця піонерства в Канаді і ЗСА, які приймають касири в Ню Йорку і Торонто.

Землячтво Городенщина

У ДЕСЯТУ — БЕЗМЕЖНО, ДО БОЛЮ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Дорогого, Незабутнього, Рідного СЕСТРІНКА

сл. п.

Пяніста-Віртуоза і Професора УМІ

ЛЮБОМИРА ГОРНИЦЬКОГО

будуть відслужені

ПОМИНАЛЬНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ із ПАНАХИДАМИ

В ЦЕРКВАХ:

Св. Софії в Римі, в лютому 1980 р., відправить Його Блаженство, наш Патріярх і Кардинал ЙОСИФ СЛІПИЙ;

Св. Юра в Ню Йорку (7-ма вул), 17-го лютого 1980 р., 4-та год. по пол.;

Св. Миколая в Little Falls, N.Y., 17-го лютого ц. р., рано;

Каплиці — Філії Українського Католицького Університету у Філядельфії, Па., рано, 26-го лютого 1980 р.

Приятелів, Друзів, про молитовну злуку за душу Покійного, просить — МАРІЯ ФОРОСТИНА з РОДИНОЮ

Як нев'янучий букет незабудьок в пам'ять

ЛЮБА ГОРНИЦЬКОГО

склала 200.00 долярів на Патріярший Фонд, Св. Софії у Філядельфії, Па.

Марія ФОРОСТИНА

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 26-го січня 1980 р., у наслідок нещасливого випадку, відійшов у Вічність, наш Найдорожчий і Незабутній СИН

сл. п.

БОГДАН ОРЕСТ (ДАНКО) КОМАРНИЦЬКИЙ

народжений 25-го липня 1958 р., в Торонто, студент третього року Торонтонського університету, Петерборо, Онт., Канада.

У великому жалю і болю залишились:
батьки — ЛІДА І ВОЛОДИМИР КОМАРНИЦЬКІ
брат — АЛЕКСАНДЕР (ОЛЕСЬ)
бабуні:
МАРІЯ КОМАРНИЦЬКА
І МАРІЯ ВАСИЛИК
Ближча і дальша Родина в Канаді, Америці й Україні

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ТОБІ ЛЮБИЙ ДАНКУ!

Замість квітів на могилу Богдана, родина просить зложити пожертву на Катедру Українських Студій при Торонтонському університеті. Пожертви просимо скерувати на таку адресу: Chair of Ukrainian Studies, 620 Spadina Avenue, Toronto, Ont., Canada M5S 2H4

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 10-го лютого 1980 року, на 66-му році життя, відійшов у Вічність,

наш Найдорожчий МУЖ, ТАТО І ДІДУСЬ

сл. п.

АЛЕКСАНДЕР ТРОХИМОВИЧ ГАРКАВИЙ

ПАНАХИДА — у вівторок, 12-го лютого 1980 року, о год. 7:30 веч., в похоронному заведенні Conroy Funeral Home, 21 E. 2nd Street, Bound Brook, N.J.

ПОХОРОНИ розпічнуться в середу, 13-го лютого 1980 р., о год. 9:15 вранці в Українській Православній Церкві-Пам'ятнику св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., а відтак Тлінні Останки Покійного будуть перевезені на цвинтар св. Андрія

В глибокому смутку:

дружина — ЛІДІЯ
син — АНАТОЛІЙ з дружиною АНОЮ і внучкою МАРІЄЮ

РУЙНУЮТЬ...

(Закінчення зі стор. 1)

наслідком євангелицької ревности у вірі самих християн.

Але ніякі „пом'якшуючі обставини" не задовольняють посадника Колека, який за всяку ціну намагається дотримуватися принципу, що ліг в основу і став невід'ємною частиною посадникового урядування; ствердження права для всіх релігійних інституцій бути недоторканими і існувати на тому самому місці, що і перед роком 1948, коли була утворена держава Ізраїль, яка і сама власне спирається на цей принцип.

Тому посадник просить прем'єр-міністра про допомогу в найновішому листі (з 20-го січня), сподіваючись, що відповідна реакція уряду на найвищому рівні і сильна й ефективна дія поліції припинять ці зухвальстві ва раніше, ніж недоброзичливі до Ізраїлю групи не почнуть трактувати ці вибрики зелотів як навмисну політику уряду.

Бегін покищо прилюдно не зайняв до цього становища, лиш написав до посадника приватного листа з висловами засуду цього „скандального вандалізму". Невідомо одначе, — пише Шіплер, — який вплив такий прилюдний виступ Бегіна мав би на екстремістів. А тим часом дотеперішня добра слава міста, кажуть політичні спостерігачі, як місця гармонійного і мирного співжиття всіх релігій і різних етнічних груп, через вихватки релігійних екстремістів може сильно постраждати.

АМЕРИКАНСЬКА ПАРАСОЛЯ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

повітря та інші перешкоди.

Москва вже заздалегідь почала вести в своїй пресі кампанію, що Захід створює фронт проти т. зв. „народної демократії" в Афганістані. Чи це не підготова їхнього нападу на Пакистан, щоби впору унешкідливити таку „загрозу"?

Цікаво навести останні слова „міністра" Афганістану — полковника Рафі, який говорив, що „десятки американських літаків доставляють зброю, воєнне постачання та вибухові матеріяли на пакистанські аеродроми, щоб перевезти все це бандитам, які збираються у ворожі групи проти нас!" Так він говорив представникові „Правди", яка сама орудує брехнею та її поширює.

Тепер у Афганістані — зима, а з цим дуже важкі умовини як для совєтської армії, так і для партизанів, які є в постійній боротьбі з нею. Кружляють вістки, що військові частини совєтського війська зазнають великих втрат. Тут відіграє дуже важливу ролю цей факт, що Москва послала до цієї країни вояків, зформованих із туркестанських народів, головно киргизів, маючи на увазі те, що вони, хоча „були" мусулманами, своєю участю зменшать ненависть проти чистокровних російських вояків... Та СССР, здається, переражувався, значна бо кількість вояків відмовляється уживати зброю проти афганців, ще й до цього переходить на бік повстанців. Однак, перевірити ці відомості, друковані в Німеччині — важко.

Проте важливий тут факт окупації СССР мусулманської країни, що призвів до ворожої настанови серед мусулманських держав у світі, як про це засвідчує деклярація осуду Совєтського Союзу на Всесвітньому Конгресі — конференції (дивись стаття „Ісламська конференція", „Свобода", ч. 24 з 31-го січня 1980).

Про стан та настрої мусулманського світу доведеться, мабуть, говорити тоді, коли отримаємо обіцяні обширні матеріяли. Серед них знаходиться також фрагмент з історії середини 1930 років, коли то московські верховоди перевели спробу відвідин Мекки в Арабії та їх уповноваженний навіть ходив до мечеті-мошеї і „молився". Цей атеїст, щоби забезпечити для себе вступ до святого мусульманського місця, придбав собі зрадника Муллу, якого пізніше перевезли до Японії, щоби там, на Далекому Сході, боротися проти ідеї Ідель-Уралу... І в цій пропаганді совєтські верховоди здобули собі допомогу від російських фашистів, централя яких в Харбіні мала свого дорадника, японського жандарма К. Накамуру.

Тридцята Ялинка в Коговз

Влаштування традиційного Свят-вечора українських громад в Коговз, Н. Й., стало вже неписаним законом для місцевого Відділу Союзу Українок. Це вже тридцятий раз з черги від часу відновлення своєї діяльности, що Відділ започатковує працю в новому сезоні святочною Різдвяною програмою та традиційною Вечерею.

Яке велике значення має та скільки признання серед громадянства дістає жертвенна праця союзянок, про це вимовно свідчить число учасників на всіх їхніх імпрезах.

І рівнож у цьому році 6-го січня у відновленій залі Українського Горожанського Клюбу за святочно прибраними столами зібралося коло 150 осіб, щоб спільно провести Свят-Вечір. Голова 34-го Відділу Ярослава Ракоча привітала кількома словами всіх гостей, а о. митрат Володимир Андрушків провів молитву та поблагословив просфору.

У мистецькій частині вечора виступили учні школи Свв. Петра і Павла під проводом своєї учительки та культосвітньої референтки Відділу СУА Уляни Омеціньської.

Вони виголосили ряд деклямацій, як рівнож в однокартинній інсценізації відтворили настрій Різдвяної Ночі на рідних землях. Була також Вечеря із традиційними стравами. Слідуючу частину програми виповнили промови, які були переплітані колядами у виконанні церковного хору. Головну промову виголосив місцевий парох, о. митрат В. Андрушків.

Посадник міста Коговз, що є постійним гостем людкальних українських імпрез, подякував організаторам та цілій українській громаді за їхній вклад праці у суспільне та культурне життя міста.

Про Різдвяні звичаї на Україні дуже цікаво розповіла англійською мовою молода членкиня Оксана Цюпка.

З черги хор відспівав коляду „Нова радість стала", а голова Відділу, яка вміло провадила цілою програмою, ще під кінець подякувала Союзянкам за їхню співпрацю, а гостям за їх численну участь та закінчила цю гарну імпрезу змістовним словом.

Н.Н.

ПАНОРАМА...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

журнал о.о. Василіян „Життя", та орган Української Православної Церкви „Дзвін". В додатку ще є одна велика загроза, заіснувала бо такий стан, що відчувається брак людей для редагування і друкування українських газет; старих робітників щораз меншає, а молодь не зацікавлена працею в українській пресі — і це не віщує нічого доброго. Тому й вважаю за доцільне познайомити українську спільноту в діяспорі з цими сумними фактами, які загрожують українській пресі в Південній Америці, бож тільки спільно зможемо знайти успішний вихід із цієї важкої ситуації, яка може довести до некорисних наслідків для української громади.